

2010

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય:- આયુર્વેદીય સિદ્ધાન્તાઃ દર્શનં ચ

દિનાંક: - ૨૧.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારાઃ

વિષય:- આયુર્વેદીય સિદ્ધાન્તાઃ - પ્રથમં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 આયુર્વેદોત્ત ગુણપરિભાષાં ચરકસુશ્રુતયોર્મતેન વિવિચ્ય, ગુણાનાં કારણત્વં, પ્રધાનાપ્રધાનત્વં ચિકિત્સાયાં સ્પષ્ટયત ।

Describe the definition of Guna according to Ayurveda as per Charaka and Sushruta's opinion along with causativity of Gunas and their superiority and inferiority in Chikitsa.

- 2 શરીરે મલાનાં કિમુપયોગિત્વં, સ્વેદ-મૂત્ર-પુરીષાણામુત્પત્તિઃ, પોષણ ચ શરીરે કથં સંજાયતે ? ઇતિ સ્પષ્ટયત ।

What is the utility of Malas in the body ? Explain how Sweda, Mutra and Purisha are going to formed and nourished in the body.

- 3 'દોષાણાં બહુસંસર્ગાત સંકીર્ણન્તે ઉપક્રમાઃ' તેષાં વિવિધ સિદ્ધાન્તોષુ સમાવેશ: કથં ભવેતું ઇતિ સયુક્તિકં પ્રતિપાદયત ।

Describe the underline above Sutra with its sequence and also describe how they can be included in different principles ? Explain logically.

- 4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ । Write short notes.

1 બીજ ચતુષ્ટયમ् । Bija Chatushtayam.

2 આમ સમ્બોધ । Ama Sambodha.

3 અષ્ટૌ આહારવિધવિશેષાયતનાનિ । Ashtau Aharavidhavisheshayatanani.

4 સ્વભાવોપરમવાદ: । Swabhavoparamavadah.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નાક્ષર વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

(૨)

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય : આયુર્વેદ સિદ્ધાન્તાઃ દર્શનં ચ ।

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય : પદાર્થવિજ્ઞાન (દાર્શનિકસિદ્ધાન્તાઃ) - દ્વિતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1. કાર્યકારણવાદસ્ય નૈદાનિક ચિકિત્સાત્મક ચોપયોગિતાં સોદાહરણ પ્રતિપાદયત ।

Explain the practical utility of Karyakaranavada in relation to Nidana and Chikitsa with examples.

2. જગદોત્પત્તિવિષયક-વિભિન્ન દાર્શનિકમતાનાં વર્ણનં કુરુત ।

Write deferent philosophical views of evalution theory of universe.

3. સાંख્યશબ્દસ્યાર્થ લિખિત્વા 'કપિલસ્ય તત્ત્વ વેદ વિરુદ્ધમ्' ઇતિ કથનસ્ય સત્યાર્થતાં વિવેચયત ।

Write the meaning of word 'Samkhya' and discuss the true meaning of quotation 'કપિલસ્ય તત્ત્વ વેદ વિરુદ્ધમ्'

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes -

(૧) પરિણામવાદવैશિષ્ટ્યમ् Speciality of Parinamavada.

(૨) ચતુર્વિધા પરીક્ષાયાઃ વैશિષ્ટ્યમ् Speciality of 4 types of examination.

(૩) વિશેષસ્તુ પૃથક્તવકૃત્ત વિશેષસ્તુ Prathaktvakrit.

(૪) પञ્ચકર્મસિદ્ધાન્ત Panchakarma Siddhanta.

(3)

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય:- આયુર્વેદીયસિદ્ધાન્તા: દર્શન ચ

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવાસર:

વિષય:- ઇતાર દર્શનાનાં પર્યાલોચનમુ - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 સ્વભાવોપરમવાદસ્ય સમાવેશ: ચતુર્વિધસિદ્ધાત્તેષુ કુત્ર-કર્થં ચ શક્યમિતિ વિલિખ્ય, ચિકિત્સોપક્રમે સ્વભાવોપરમવાદં કર્થં યોજનીયમિતિ લિખત ।

Inclusion of Swabhavoparamavada in Chaturvidha Siddhanta is possible or not ? If yes then where & how ? Also describe the applicability of Svabhavoparamvada in Chikitsa.

- 2 વાદમાર્ગસ્ય આયુર્વેદે કા ઉપયોગિતાસ્તિ સમ્યગ્રહેણ પ્રતિપાદયત ।

Give detail and proper use of Vadamarga in Ayurveda.

- 3 કે મનોર્થાઃ ? કા ચ તેષાં વ્યવહારિકીમુપયોગિતા ઇતિ વર્ણયિત્વા સત્ત્વાવજયચિકિત્સાયાઃ પરિચયં દેયઃ ।

Which are Mano Arthas ? Describe their applied utility and write introduction of "Sattvavajaya Chikitsa".

- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

1 પાંચભૌતિકાહારેણ મનસ: પોષણમ् ।

Panchabhautikaharena Manasah Poshanam.

2 વિવર્તવાદ: । Vivartavadah.

3 તેજોભૂતસ્ય વૈશિષ્ટ્યમુપાદેયતાં ચ ।

Speciality and utility of Tejomahabhuata.

4 રાશિપુરુષ: । Rashipurushah.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

W

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય : સંહિતા

દિનાંક : ૨૮-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય : આયુર્વેદ ઇતિહાસ - ચતુર્થી પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. ઇતિહાસવિષયસ્ય આયુર્વેદશિક્ષણક્ષેત્રે અસ્તિ કિંચિદુપયોગિત્વં ન વા ? ઉદાહરણૈઃસહ અધ્યયનાધ્યાપને ચિકિત્સાયામનુસન્ધાને ચાસ્યોપયોગિતાં યદિ ચેતુ, તલ્લિખત |

Is there any utility of Itihasa subject in Ayurvedic education or not ? Describe with examples the utility of Itihasa in learning, teaching and research.

2. દ્રઢબલ: શિલોજ્છવૃત્તિદ્વારા ચરકસંહિતામપૂર્યત | કે તે વિષયાઃ ? કુત્ર ચેતિ સોદાહરણ વિશાદયત |

Dradhabal has completed Charaka Samhita by means of Shilonchhavritt. What are and where are those subjects ? Describe with examples in detail.

3. ‘આયુર્વેદસ્ય અવિસુતાગમત્વ’ અસ્મિન વैજ્ઞાનિક યુગે અસ્યાઃ કા આવશ્યકતા વર્તતે ? સોદાહરણ સ્પષ્ટયત |

What is the utility of Aviplutagamtv of Ayurveda in this present scientific era ? Clarify it along with examples.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes -

(૧) યાદવજી ત્રિકમજી આચાર્યસ્ય આયુર્વેદે યોગદાનમ् |

Contribution of Acharya Yadavaji Trikamji in Ayurveda.

(૨) આચાર્ય ડલહણસ્ય દ્રવ્યગુણવિજ્ઞાનક્ષેત્રે યોગદાનમ् |

Contribution of Acharya Dalhana in the field of Dravyaguna.

(૩) ભાનુમતી ટીકા | Bhanumati Tikka.

(૪) નાવનીતકમ् | Navanitakam.

(S)

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય:- સંહિતા

દિનાંક: - ૨૧.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- ચરકસંહિતા - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 “માત્રાકાલશાયાયુક્તિ: સિદ્ધિર્યુક્તકૌપ્રતિષ્ઠિતા” ઇતિ સૂત્રસ્ય વિવેચનં ચિકિત્સાયા: સૈદ્ધાન્તિકપ્રાયોગિક પરિપ્રેક્ષ્યે ચ કુરુત ।
Describe the above Sutra in the theoretical and practical aspects of Chikitsa.
- 2 કસ્ય ભાવસ્ય સંદર્ભે “તદર્થાત્મસમ્પદાયત્તચેષ્ટં-ચેષ્ટાપ્રત્યયભૂતમિન્દ્રિયાણામિતિ” આચાર્ય ચરકેણ સમુદ્રિદષ્ટમ् ? સકારણમુદ્દાહરણપુરસ્સરં વ્યાખ્યાયતામ् ।
In the context of which factors the above underlined Sutra is described by Charaka?
Explain with examples and reason.
- 3 “રસ: સ્નોતઃસુ રુદ્ધેષુ સ્વસ્થાનસ્થો વિદ્ધિતે ।
સ ઉર્ધ્વ કાસવેગેન બહુરૂપઃ પ્રવર્તતે ॥”
શ્લોકમમમું સસંદર્ભ વ્યાખ્યાય પાણ્ડુરોગે રક્તપિત્તવદ્ કર્થં ન પિત્તેન રક્તવૃદ્ધિરિતિ સમ્પ્રાપ્તિપુરઃસરં પ્રતિપાદયત ।
Interpreting this verse with reference to context and also accordance with Samprapti, that why does Raktavridhi not occurs by Pitta in Pandu, similar to Raktapitta.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 પ્રાકૃત: સુખસાધ્યસ્તુ । Prakruta Sukhasadhyastu.
  - 2 પ્રાતરાશે ત્વજીર્ણપિ સાયમાશો ન દુષ્યતિ ।
Pratarashe Tvajirnepi Sayamasho Na Dushyati.
  - 3 કર્માન્યદ્ બસ્તિસમં ન વિદ્યતે । Karmanyad Bastisamam Na Vidyate.
  - 4 કારણાન્યષ્ટૌ સ્મૃતિર્યેરૂપજાયતે ।
Eight Karnas by which Smriti get produced.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

(6)

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય : સંહિતા

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય : સુશ્રુતસંહિતા - દ્વિતીય પ્રશનપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. 'ધાતુક્ષયાત् સુતે રક્તે મન્દઃ સંજાયતેઽનલः' શલોકોऽયં સંદર્ભાઙ્કિતો સોપપત્તિકો વ્યાખ્યેયઃ |
'ધાતુક્ષયાત् સુતે રક્તે મન્દઃ સંજાયતેઽનલः' Explain this verse with reference and reasoning.

2. અધોલિખિતસૂત્રસ્ય આચાર્ય ડલહણોપેતા ટીકામનુસૃત્ય વિવેચનં કુરુત -
'રોગં સાત્મ્યં ચ દેશં ચ કાલં દેહં ચ બુદ્ધિમાન् ।
અવેક્ષ્યાગ્ન્યાદિકાનુભાવાનુરોગવૃત્તેઃ પ્રયોજયેત ॥'

Explain the above Sutra according to the commentary of Acharya Dalhana.

3. અધોલિખિતસૂત્રસ્ય સંદર્ભપુરસ્સરં વ્યાખ્યા વિધેયાઃ | આચાર્ય ડલહણસ્ય ગયદાસસ્ય ચ મતં ઊહાપોહ પૂર્વકં વ્યાખ્યા વિધેયાઃ |
'અચિન્ત્યવીર્યો દોષાણાં નેતા રોગસમૂહરાદ् ।
આશુકારી મુહુશ્વારી પકાધાનગુદાલયઃ ॥'

Explain the above Sutra with reference to the contest, incorporating different views of Acharya Dalhana and Gayadasa.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes -

(૧) અધ્યાયાસ્તન્ત્રભૂષણાઃ | Addhyayastantrabhushana.

(૨) શબ્દાર્ચિજલસન્તાનવદ્રસગતિઃ | Shabdarchijalasantanavadasagati.

(૩) તદઞ્જનત્વાત् તન્મયત્વાચ્ પુરુષાઃ | Tadanjanatvat Tanmayatvachcha Purusha.

(૪) તન્ત્રયુક્તીનાં વાક્યપ્રયોજનમર્થપ્રયોજનં ચ |

Tantrayuktinam Vakyaprayojanamarthaprayojanam cha.

(1)

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય:- સંહિતા

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવાર:

વિષય:- અષ્ટાંગસંગ્રહ: - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 કતિવિધા: સ્વેદા: (સ્વેદન ભેદા:) અષ્ટાંગહૃદયેવર્ણિતા: સમ્યક્ સ્વિન્નસ્ય, અતિસ્વિન્નસ્ય ચ લક્ષણાનિ લિખત ।

How many types of the Swedana described in Ashtangahrdaya and what are the Lakshans of Samyaka Swinna and Atiswinna person ?

2 “ઉદાને વિભ્રમાદય:” કર્થ જાયન્તે ? સિદ્ધાન્તમિદં સવિસ્તરં વैજ્ઞાનિકરીત્યા પ્રતિપાદયત ।

Explain above underlined principle scientifically in detail, how these symptoms arise.

3 “રક્તપિત્તચિકિત્સિતમ્” નિદાન-સંપ્રાપ્તિ-સાધ્યાસાધ્યતાપૂર્વકં નિરૂપ્યત ।

Describe the Raktapitta Chikitsa with Nidana, Samprapti and Sadhyasadhyata.

4 અધેલિખિત સૂત્રાણાં વ્યાખ્યા પૂર્થકશ: કાર્યા ।

Explain the following Sutras separately.

1 “યથારસં જગુ: પાકાન્તુ” ।

2 “પ્રદીપભૂતં શાસ્ત્રં હિ દર્શનं વિપુલામતિ:” ।

3 “પાદાપચારાદૈવાચ્વ યાન્ત્યવસ્થાન્તરં ગદા:” ।

4 “પૂર્વે વયસિ મધ્યે વા તત્પ્રયોજ્યમ્” ।

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

(૮)

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય : આયુર્વેદ સિદ્ધાન્તાઃ દર્શનં ચ ।

દિનાંક : ૨૮-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય : આયુર્વેદસ્ય ચ દર્શનવાજ્ઞમયસ્ય ઇતિહાસ - ચતુર્થી પ્રશનપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1. વેદકાલે પ્રચલિતાનિ ચિકિત્સા પ્રકારાનું લિખિત્વા 'આથર્વણી ચિકિત્સાયા' વિસ્તૃતં વર્ણનं કુરુત ।

Write the types of treatment modalities preveling in Vedica Kala and describe 'Atharvani Chikitsa' in detail.

2. આચાર્ય હેમાદ્રિણા કસ્ય ગ્રન્થસ્થ ટીકા કૃતા ઇતિ વર્ણયિત્વા ટીકાકારસ્ય આયુર્વેદમौલિક સિદ્ધાન્તેષુ કિં અવદાનમિતિ વર્ણયત ।

Write the name of Samhita on which Acharya Hemadri wrote the commentary. Describe the contribution of the commentator in field of Basic Principles of Ayurveda.

3. ભારતીય દર્શનાનાં વર્ગિકરણં કથં કયા રીત્યા ચ ક્રિયતે ? ષડદર્શનાનાં કે પ્રવર્તકાઃ ? કા ચ તેષાં મધ્યે પ્રમુખ બૈચારિક ભેદાઃ ? તાનું લિખત ।

What is the method opted for the classification of Indian philosophies, who are the founder of six Darshanas and what are the main difference of opinion among them, describe in detail.

4. ટિપ્પણી કાર્ય - Write short notes -

(૧) લોકાયત દર્શન । Lokayata Darshana.

(૨) ચક્રપાણિદત્તસ્ય આયુર્વેદ સાહિત્યે યોગદાનમ् ।

Contribution of Chakrapanidatta in Ayurvedic literature

(૩) ન્યાય દર્શનસ્ય પ્રમુખ આચાર્યાઃ । Nyaya Darshana's main Acharyas.

(૪) ડલહણઃ । Dalhana.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

પ્રથમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

(5)

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

વિશિષ્ટો વિષય: - કાયચિકિત્સા

દિનાંક: ૨૧-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય: - નિદાનમ् - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. રોગીરોગપરીક્ષા સવિસ્તરં લિખત આયુર્વેદ આધુનિક પદ્ધતેસ્ય તુલનાત્મક વર્ણન કરન્તુ।

Write detail about Rogi Roga Pariksha along with its comparative description with modern examination.

2. નિદાનપઞ્ચકસ્ય વિવિધઘટકાનાં ઉપયોગિતાં વ્યાધિવિનિશ્ચયસન્દર્ભે સવિસ્તરં કુરુતુ।

Explain distinctly various components of Nidana Panchaka and their uses in disease diagnosis.

3. ટિપ્પણી લેખ્યા - Write short notes -

(ક) નાડીપરીક્ષાવિધિ: | Method of Pulse examination.

(ખ) ઇલીજા પરીક્ષા | ELISA test.

(ગ) ઈ.સી.જી. પરીક્ષા પ્રયોજનમ् | Importance of ECG examination

(ઘ) Rational utilization of diagnostic tools in clinical practice.

4. ટિપ્પણી લેખ્યા - Write short notes -

(ક) રક્તવહસ્તોત્સપરીક્ષાવિધિં।

(ખ) ક્ષ-કિરણ ચેસ્ટ પરીક્ષણમ् (એ.પી. વ્યુ) | X-ray chest (A.P. view)

(ગ) Non invasive imaging methods.

(ઘ) Diagnostic approaches in cardiac disease.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

પ્રથમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

વિશિષ્ટો વિષય: - કાયચિકિત્સા

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવારાસર:

વિષય : - સામાન્યચિકિત્સા - દ્વિતીય પ્રશનપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશનાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. 'આદાવન્તે ચ મધ્યે ચ બુદ્ધ્વા દોષબલાબલમ् ।'
..... પ્રતિકારયેત् ॥'

ઇતિ સૂત્રસ્ય મહત્વં વિલિખ્ય જ્વરચિકિત્સાયામ् ત્રદુણાં મહત્વં લિખત ।

Write down the importance of 'આદાવન્તે ચ મધ્યે ચ બુદ્ધ્વા દોષબલાબલમ् ।'
..... પ્રતિકારયેત् ॥'

along with the importance of seasons in the treatment of Jvara.

2. 'સ્થૂલः પ્રમેહી બલવાનિહૈક: કૃશસ્તથૈક: પરિદુર્બલશચ ।
..... દોષબલાધિકસ્ય ॥'

સૂત્રસ્ય પૂર્ણમ् વિલિખ્ય પ્રમેહચિકિત્સાયાંડસ્ય સિદ્ધાન્તસ્ય ઉપયોગ: લિખતુ ।

Write down the complete verse -

'સ્થૂલઃ પ્રમેહી બલવાનિહૈક: કૃશસ્તથૈક: પરિદુર્બલશચ ।
..... દોષબલાધિકસ્ય ॥'

along with its importance in the treatment of Prameha and Madhumeha.

3. પાણુરોગી તુ યો અત્યર્થ પિત્તલાનિ નિષેવતે ।

કામલા સમ્પ્રાણિ સન્દર્ભે સૂત્રમિદં વિવિચ્ય કામલાવ્યાધે: સંક્ષિપ્ત ચિકિત્સાં અપિ વર્ણયત ।

Explain - 'પાણુરોગી તુ યો અત્યર્થ પિત્તલાનિ નિષેવતે ।' in reference to pathogenesis of Kamala.
Give a brief account of Kamala management.

4. ટિપ્પણી લેખણા - Write short notes -

- (ક) Mrid Bhakshanajanya Pandu.
(ખ) Glycosylated hemoglobin.
(ગ) Epilepsy syndrome.
(ઘ) Post traumatic stress disorder.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

પ્રથમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

વિશિષ્ટો વિષય: - કાયચિકિત્સા

દિનાંક: ૨૫-૬-૨૦૧૦

સમય: ૧.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવારા:

વિષય: - ચરકસંહિતા (નિદાન-કલ્પ-ચિકિત્સા-સિદ્ધિસ્થાનાનિ) - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. 'રૂદાહશૂલતોદાર્તદસૃક્ર સ્નાવ્યં જલૌકસા ।
..... સુસ્પિકણ્ડૂચિમચિમાયનાત ॥'

ઇં સૂત્રસ્ય વિસ્તૃત વ્યાખ્યાં વિલેખ્ય વાતરકે જલૌકાવિધિં કસ્માત્ ઉપયોગી ભવતુ ।

Write detailed description about

'રૂદાહશૂલતોદાર્તદસૃક્ર સ્નાવ્યં જલૌકસા ।
..... સુસ્પિકણ્ડૂચિમચિમાયનાત ॥'

along with the rationality of Jalaukavacharan in the management of Vata Rakta.

2. સંસર્જનક્રમસ્ય આયુર્વેદે કિં મહત્વં । અસ્ય ઉપયોગિતાં વિલિખ્ય અવાચીનસમયે સંસર્જનક્રમ: કિમપિ લાભકારી ભવતુ ।

Write down 'Samsarjan Krama' with its importance in Ayurveda along with its rationality in modern period.

3. નિમ્નલિખિત રોગાણાં ચરકોક્ત ચિકિત્સા લિખત ।

- (૧) અર્દિત | Ardita.
(૨) કિટિભકુષ્ઠ | Kitibha Kushtha.
(૩) વાતિકહૃદરોગ | Vatik Hridroga.
(૪) ઉત્તાનવાતરક્ત | Uttan Vata Rakta.

4. ટિપ્પણી લેખ્યા - Write short notes -

- (ક) રાજયક્ષમા ।
(ખ) ષડુ ઉપક્રમ ।
(ગ) નિરાગ્રિ સ્વેદ ।
(ઘ) યુક્તિ ચિકિત્સા ।

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

પ્રથમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

12

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

વિશિષ્ટો વિષય: - કાયચિકિત્સા

દિનાંક : ૨૮-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારસર:

વિષય : - રસાયન-વાજીકરણ પઞ્ચકર્મ ચિકિત્સા - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. શુક્રદોષસ્ય હેતું, પ્રકારં લક્ષણં ચિકિત્સાં ચ વર્ણયિત્વા અસ્ય ચિકિત્સાયાં વાજીકરણ-પઞ્ચકર્મસ્ય મહત્વં નિબંધ રૂપેણ પ્રસ્તુતં કુરુ |

Write down the Hetu, types, clinical features and management of 'Shukra Dosha', also describe the use of Vajikarana and Panchakarma in its management.

2. રસાયનસ્ય વર્ણન કૃત્વા જરાજન્ય વ્યાધિષુ સ્વાસ્થ્ય પ્રાપ્ત્યર્થમસ્ય મહત્વ પ્રકાશયત |

Describe Rasayana and its role in geriatric disease conditions from the perspective of healthy aging.

3. બસ્તિકર્મસ્ય કાર્મુકત્વં પ્રાચ્યપાશ્વાત્યમતાભ્યાં લિખત |

Explain the mode of action of Bastikarma from ancient and modern point of views.

4. ટિપ્પણી લેખયા - Write Short notes -

(અ) શિરોધારા | Shirodhara

(ખ) આચાર રસાયન | Achar Rasayana

(ગ) સ્વેદનકર્મસ્ય કાર્મુકતા | Mode of action of Svedana Karma

(ଘ) ક્લૈબ્ય | Klaibya

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D.(AYU.) EXAMINATION - JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટો વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૧.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારસર:

વિષય:- નામરૂપવિજ્ઞાનમ् - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 પાષાણભેદ નામોપયોગ દ્રવ્યસ્ય વિભિન્નક્ષેત્રેષુ પૃથક-પૃથક દ્રવ્યસ્વીકરણે કારણાનિ વર્ણયન્તુ ।

Describe the reason for accepting the various plants as source of Pashana Bheda in different regions.

2 ચરકદૃષ્ટ્યા નામરૂપજ્ઞાનયો: મહત્વં વિધિં ચ સવિસ્તરં વર્ણયત ।

Describe in detail the knowledge and importance of Namarupa of drugs according to Charaka Samhita.

3 રૂપજ્ઞાનસ્ય પ્રયોજનં તથા મુલકાણદસ્ય ભેદં વર્ણયિત્વા શતાવરિ મંજિષ્ઠયો: સ્થૂલસૂક્ષ્મ ભેદેન સચિત્ર રચના વર્ણયન્તુ ।

What is the important of morphological study write difference between Root and stem, explain external and internal structure with figure of Satavari and Manjistha.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

1 ચરકમતેનાહારદ્રવ્યાણાં વર્ગીકરણ ।

Classification of Ahara Dravyas according to Charaka

2 મદનફલપિપળિ | Madanaphalapippali

3 કીટગૃહ | Galls

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમ પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

W

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYANAM

વિશિષ્ટો વિષય : દ્રવ્યગુણવિજ્ઞાનમ्

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય : ગુણકર્મવિજ્ઞાનમ् - દ્વિતીય પ્રશનપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. અષ્ટવિધ વીર્યવાદસ્ય વિવરણ, ષડુપક્રમસ્ય તથા ષટ્ક્રિયાકાલસ્ય ચ અનુરોધેન કુરુત |
Explain the Astavidha Viryavada in relation to Shatupkrama and Shatkriyakal.
2. વેદના સ્થાપનસ્ય, શૂલ પ્રશામનસ્ય ચ ભેદં સ્પષ્ટચિત્વા, વેદના સ્થાપન દ્રવ્યસ્ય કાર્યકારિત્યા કથં ભવતીતિ વિસ્તરેણ લિખત |
Explain the difference between Vedanasthapan and Shulprashaman, describe in detail how Vedanasthapan drug acts ?
3. સસંદર્ભ વિવેચયન્તુ - Explain the following with reference -
  - (૧) સિદ્ધ્યુપાયાશ્વિકિત્સાયા |
Siddhyupayaschikitsaya.
  - (૨) રસેરસૌ તૂલ્યફલસ્તત્ર દ્રવ્યં શુભાશુભમ् |
Raserasaotulyaphalastatra dravyam Shubhashubham.
4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short note -
  - (૧) ગુણહીનં ભવેદ્વર્ષાદૂર્ધ્વ તદૃપમૌષધમ् |
Gunahinam Bhavedvarshadurdhvam. Tadrupamoshadham
  - (૨) વીર્ય સંક્રાન્તિ |
Veerya Sankranti.
  - (૩) એ. પી. આઈ. |
A.P.I.
  - (૪) વિરુદ્ધ ઔષધ સંયોગ |
Viruddha Aushadha Sanyoga.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

(S)

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYANAM

વિશિષ્ટો વિષય : દ્રવ્યગુણવિજ્ઞાનમ्

દિનાંક : ૨૫-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવાસર:

વિષય : પ્રયોગવિજ્ઞાન ઔષધયોગવિજ્ઞાનમ् ચ - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. મધુમેહ-કામલા-રક્તપિત્તરોગેષુ પથ્યકરાણિ આહારદ્રવ્યાણિ ઔષધવ્યવસ્થા ચ વર્ણયન્તુ ।

Mention Pathyakara Ahara Dravyas and drug management of Madhumeha, Kamala and Raktapitta.

2. અધોલિખિતાનાં દ્રવ્યાણાં તત્ત્વરોગેષુ કર્મવિધિં વિવેચય ।

Describe mode of action of following drugs in respective clinical conditions.

(૧) રક્તપિત્ત - વાસા Raktapitta - Vasa

(૨) આમવાત - શુષ્ઠિ Aamavata - Shushthi

(૩) રજાકૃચ્છ્ર - અશોક Rajahkrichchhra - Ashoka

(૪) ગણ્ડમાલા - કાંચનાર Gandamala - Kanchnara

3. અધોલિખિતાનાં ઔષધયોગાણાં ઘટકદ્રવ્યાણિ, નિર્માણવિધિ પ્રયોગાનું માત્રાનુપાનાનિ ચ વર્ણયન્તુ ।

Write constituents, preparation method, dose and Anupana of the following -

(૧) રાસનાસપ્તક ક્વાથ Rasnasaptaka Kwatha.

(૨) હિંગવાષ્ટક ચૂર્ણ Hingvashtaka Choorna.

(૩) દશમૂલારિષ્ટા Dashamoolarishta.

(૪) ત્રયોદશાંગ ગુગુલુ Trayodashanga Guggulu.

4. અધોલિખિતાનાં દ્રવ્યાણાં આમયિકપ્રયોગાનું, માત્રાનુપાનાનિ, નિષેધાંશ્ચ વર્ણયન્તુ ।

Mention therapeutic uses, dose Anupana and contraindications of following drugs.

(૧) હરીતકી Haritaki

(૨) કુમારી Kumari

(૩) ભલ્લાતક Bhallataka

(૪) કુપીલુ Kupilu

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નાકોચણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D.(AYU.) EXAMINATION -JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટો વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- નિઘણ્ટો: સ્વરૂપ વિકાસક્રમશ્વ- ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના — સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 નિઘણ્ટુગ્રંથાનાં સ્વરૂપ, વિકાસક્રમં ચ વિસ્તરેણ લિખત |

Write in detail the development of Nighantu Granthas.

2 શાલિગ્રામનિઘણ્ટો: દ્રવ્યપરિચયાત્મકોવિષયે તસ્ય મહત્વં, વૈશિષ્ટ્યં ચ લિખત |

Give the methodology of identification of drugs mentioned in Shaligram Nighantu.

3 અધોલિખિતસ્ય વ્યા�્યા કુરુ | Explain the following :

1 પ્રાચીન અર્વાચીન નિઘણ્ટુ ભેદ |

Difference between old and modern Nighantu.

2 નિઘણ્ટુ ગ્રંથસ્ય કાલનિર્ધારણ | The fixation of time of Nighantu.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

1 વનસ્પતિશાસ્ત્ર | Vanaspatishastra.

2 સરસ્વતિ નિઘણ્ટુ | Sarasvati Nighantu.

3 રવિગુપ્ત | Ravigupta

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D.(AYU.) EXAMINATION -JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટો વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૧.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારસર:

વિષય:- નામરૂપવિજ્ઞાનમ् - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 પાષાણભેદ નામોપયોગ દ્રવ્યસ્ય વિભિન્નક્ષેત્રેષુ પૃથક-પૃથક દ્રવ્યસ્વીકરણે કારણાનિ વર્ણયન્તુ ।

Describe the reason for accepting the various plants as source of Pashana Bheda in different regions.

2 ચરકદૃષ્ટ્યા નામરૂપજ્ઞાનયો: મહત્વ વિધિં ચ સવિસ્તરં વર્ણયત ।

Describe in detail the knowledge and importance of Namarupa of drugs according to Charaka Samhita.

3 રૂપજ્ઞાનસ્ય પ્રયોજનં તથા મુલકાણસ્ય ભેદં વર્ણયિત્વા શતાવરિ મંજિષ્ઠયો: સ્થૂલસૂક્ષ્મ ભેદેન સચિત્ર રચના વર્ણયન્તુ ।

What is the important of morphological study write difference between Root and stem, explain external and internal structure with figure of Satavari and Manjistha.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

1 ચરકમતેનાહારદ્રવ્યાણાં વર્ગીકરણ ।

Classification of Ahara Dravyas according to Charaka

2 મદનફલપિપ્પલિ । Madanaphalapippali

3 કીટગૃહ । Galls

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

18

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYANAM

વિશિષ્ટો વિષય : દ્રવ્યગુણવિજ્ઞાનમ्

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય : ગુણકર્મવિજ્ઞાનમ् - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. અષ્ટવિધ વીર્યવાદસ્ય વિવરણં, ષડુપક્રમસ્ય તથા ષટ્ક્રિયાકાલસ્ય ચ અનુરોધેન કુરુત |
Explain the Astavidha Viryavada in relation to Shatupkrama and Shatkriyakal.
2. વેદના સ્થાપનસ્ય, શૂલ પ્રશમનસ્ય ચ ભેદં સ્પષ્ટયિત્વા, વેદના સ્થાપન દ્રવ્યસ્ય કાર્યકારિત્યા કથં ભવતીતિ વિસ્તરેણ લિખત |
Explain the difference between Vedanasthapan and Shulprashaman, describe in detail how Vedanasthapan drug acts ?
3. સસંદર્ભ વિવેચયન્તુ - Explain the following with reference -
(૧) સિદ્ધ્યુપાયાશ્ચિકિત્સાયા |
Siddhyupayaschikitsaya.
(૨) રસેરસૌ તૂલ્યફલસ્તત્ર દ્રવ્યં શુભાશુભમ् |
Raserasaotulyaphalastatra dravyam Shubhashubham.
4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short note -
(૧) ગુણહીનં ભવેદ્વર્ષાદૂર્ધ્વ તદ્રુપમૌષધમ् |
Gunahinam Bhavedvarshadurdhvam. Tadrupamoshadham
(૨) વીર્ય સંક્રાન્તિ |
Veerya Sankranti.
(૩) એ. પી. આઈ. |
A.P.I.
(૪) વિરુદ્ધ ઔષધ સંયોગ |
Viruddha Aushadha Sanyoga.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

(19)

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYANAM

વિશિષ્ટો વિષય : દ્રવ્યગુણવિજ્ઞાનમ्

દિનાંક : ૨૫-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવાસર:

વિષય : પ્રયોગવિજ્ઞાનં ઔषધયોગવિજ્ઞાનમ् ચ - તૃતીયં પ્રશનપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. મધુમેહ-કામલા-રક્તપિત્તરોગેષુ પથ્યકરાળિ આહારદ્રવ્યાણિ ઔષધવ્યવસ્થા ચ વર્ણયન્તુ।

Mention Pathyakara Ahara Dravyas and drug management of Madhumeha, Kamala and Raktapitta.

2. અધોલિખિતાનાં દ્રવ્યાણાં તત્ત્વરોગેષુ કર્મવિધિં વિવેચય |

Describe mode of action of following drugs in respective clinical conditions.

(૧) રક્તપિત્ત - વાસા Raktapitta - Vasa

(૨) આમવાત - શુષ્ઠિ Aamavata - Shushthi

(૩) રજાકૃચ્છ્ર - અશોક Rajahkrichchhra - Ashoka

(૪) ગણ્ડમાલા - કાંચનાર Gandamala - Kanchnara

3. અધોલિખિતાનાં ઔષધયોગાણાં ઘટકદ્રવ્યાણિ, નિર્માણવિધિ પ્રયોગાનું માત્રાનુપાનાનિ ચ વર્ણયન્તુ।

Write constituents, preparation method, dose and Anupana of the following -

(૧) રાસનાસપ્તક ક્વાથ Rasnasaptaka Kwatha.

(૨) હિંગવાષ્ટક ચૂર્ણ Hingvashtaka Choorna.

(૩) દશમૂલારિષ્ટા Dashamoolarishta.

(૪) ત્રયોદશાંગ ગુગુલુ Trayodashanga Guggulu.

4. અધોલિખિતાનાં દ્રવ્યાણાં આમયિકપ્રયોગાનું, માત્રાનુપાનાનિ, નિષેધાંશ્ચ વર્ણયન્તુ।

Mention therapeutic uses, dose Anupana and contraindications of following drugs.

(૧) હરીતકી Haritaki

(૨) કુમારી Kumari

(૩) ભલ્લાતક Bhallataka

(૪) કુપિલુ Kupilu

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નાક્ષર વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D.(AYU.) EXAMINATION – JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટો વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- નિધણ્ટો: સ્વરૂપં વિકાસક્રમશ્ચ- ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1 નિધણ્ટુગ્રંથાનાં સ્વરૂપં, વિકાસક્રમં ચ વિસ્તરેણ લિખત |

Write in detail the development of Nighantu Granthas.

2 શાલિગ્રામનિધણ્ટો: દ્રવ્યપરિવ્યાત્મકેવિષયે તસ્ય મહત્વં, વैશિષ્ટ્યં ચ લિખત |

Give the methodology of identification of drugs mentioned in Shaligram Nighantu.

3 અધોલિખિતસ્ય વ્યાખ્યા કુરુ | Explain the following :

1 પ્રાચીન અર્વાચીન નિધણ્ટુ ભેદ |

Difference between old and modern Nighantu.

2 નિધણ્ટુ ગ્રંથસ્ય કાલનિર્ધારણ | The fixation of time of Nighantu.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

1 વનસ્પતિશાસ્ત્ર | Vanaspatishastra.

2 સરસ્વતિ નિધણ્ટુ | Sarasvati Nighantu.

3 રવિગુપ્ત | Ravigupta

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશાસ્ક્રણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

(21)

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય : પચ્ચકર્મ

દિનાંક : ૨૧-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય : સિદ્ધાન્તા: પૂર્વકર્માળિ ચ । - પ્રથમં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: । All questions carry equal weight.

1. સ્નેહસ્ય ષદ્વિધોપક્રમે કિં મહત્વમ् ? વિસ્તરેણ વ્યા�્યાયતામ् ।

Explain in detail the importance of Snehana in Shadvidhopakrama.

2. આભ્યંતર સ્નેહસ્ય ઉપયોગિતા આધુનિકદ્વારા વિશદીકૃત્ય હીન-સમ્યક્-અતિ સ્નિગ્ધસ્ય લક્ષણાનિ સ્પષ્ટ્યત્ ।

Describe the utility of internal Snehana according to modern point of view and explain Lakshana of Hina-Samyak-Ati Snigdha.

3. સ્વેદનસ્ય કાર્મકત્વ પ્રાચ્યાર્વાચીન મતાનુસારેણ લિખિત્વા સંકર સ્વેદસ્ય વિશાદ વર્ણનं કુરુ ।

Describe mode of action of Swedana according to classics and modern point of view and explain Sankar Sweda in detail.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short notes -

(1) દ્રવ સ્વેદા: । Drava Sweda.

(2) મૂર્ધ તૈલ । Moordha Taila.

(3) ઉદ્વર્તન । Udvartana.

(4) ક્ષીરધૂમ । Kshir Dhooma.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

૨૨

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય:- પંચકર્મ

દિનાંક: - ૨૩.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- વમનવિરેચનવિવેચનમ् - દ્વિતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 વમનકર્મસ્ય પૂર્વ-પ્રધાન-પશ્ચાત્ કર્મણાં વैજ્ઞાનિક રીત્યા વર્ણનં કુરુત ।

Describe Purva-Pradhana-Paschata Karma of Vamana with its scientific explanation.

2 વિરેચન દ્રવ્યસ્ય પ્રકારાન્ વર્ણયિત્વા તસ્ય વ્યાવહારિક ઉપાડેયતા પ્રતિપાદયત ।

Describe types of Virechana Dravyas and explain their practical utility.

3 (અ) કોષ્ઠ નિર્ધારણ એવં તસ્ય મહત્વ ।

Determination of Koshtha and its importance.

(બ) સંસર્જનક્રમ એવં તસ્ય વैજ્ઞાનિક મહત્વ ।

Sansarjanakrama and its scientific importance.

4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ । Write short notes.

1 વિરેચન વ્યાપદાઃ । Vyapada of Virechana.

2 મદનફળસ્ય વમને શ્રેષ્ઠત્વમ् । Supremacy of Madanaphala in Vamana.

3 વિરેચન યોગ્યાઃ । Virechana Yogyah.

4 વમનસ્ય ચતુષ્ષ્રકારાઃ સંશુદ્ધિઃ । Four types of Shuddhi of Vamana.

*****

१३

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય:- પંચકર્મ

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવાર:

વિષય:- બસ્તિનસ્યકર્મવિવેચનમ् - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 'તસ્માચ્ચકિત્સાર્થમિતિ બ્રુવન્તિ સર્વા ચિકિત્સામપિ બસ્તિરેકે' । સસંદર્ભ સૂત્રમિદં શાસ્ત્રસમ્મતં વિજ્ઞાનસમ્મતં ચ પ્રતિપાદ્યતામ् ।

Explain the Sutra 'તસ્માચ્ચકિત્સાર્થમિતિ બ્રુવન્તિ સર્વા ચિકિત્સામપિ બસ્તિરેકે' with reference elaboratively in context of Ayurvedic classics as well as modern science.

2 બસ્તિવ્યાપદાન્ન સચિકિત્સિતં વિશદીકુરુત ।

Describe the Basti Vyaapada along with their management.

3 સ્નૈહિક-વૈરેચનિક નસ્યવિધિં વર્ણયિત્વા નસ્યકર્મસ્ય કાર્મુકત્વં વિલિખત ।

Explain procedures of Snaihika & Vairechanika Nasya and describe mode of action of Nasyakarma.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

1 યાપનબસ્તય: । Yapanabastayah.

2 નાસા હિ શિરસોદ્વારમ् । Nasa hi Shiraso Dvaram.

3 ષઢબિન્દુ તૈલમ् । Shadbindu Tailam.

4 પિચ્છાબસ્તિ । Pichchha Basti.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

26

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય : પઞ્ચકર્મ

દિનાંક : ૨૮-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય : સંશોધનાંગભૂતેત્તરકર્મવિવેચનમ् । - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1. રક્તમોક્ષણસ્ય યોગ્યાયોગ્યાન્ લિખિત્વા દોષાનુરૂપ પ્રયોગં લેખનીયમ् ।

Describe suitable and unsuitable for Raktamokshana and also describe its applications according to Doshas.

2. સ્નેહાદિભિ: ક્રિયાયોરૌન્ તથા લેપનૈરપિ ।

યાન્ત્યાશુ વ્યાધય: શાંતિ યથા સમ્યક્ સિરાવ્યધાત્ ।

સસન્દર્ભ વિવિચ્ય જલૌકા-સંગ્રહણ-સંરક્ષણ વિધિમ् અપિ લિખત ।

Describe the above Sloka with context and also explain method of collection and preservation of leeches.

3. લંઘનકર્મણિ વ્યાયામસ્ય મહત્વં પ્રતિપાદ્ય વ્યાયામસ્ય ફિજિયોથેરેપી ઇત્યનેન સંબન્ધં પ્રતિપાદ્યતામ् ।

Explain the importance of Vyayama in Langhanakarma and establish the relation between Vyayama and physiotherapy concept.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short notes -

(1) તાન્ત્રિકોદ્વેગોપચાર ।

Nerve conduction therapy

(2) ઉત્તરંગોપચાર ।

Lesar therapy.

(3) બલાર્ડ્ વ્યાયામ ।

Balardha Vyayama.

(4) પરાનીલલોહિતંકિરણોપચાર: ।

Ultra-violet therapy.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

25

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય : રસશાસ્ત્રમ्

દિનાંક : ૨૧-૬-૨૦૧૦

સમય : ૧.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારાસર:

વિષય : રસશાસ્ત્રસ્યાધારભૂતસિદ્ધાન્તઃ - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. યથાસંખ્યા મહારસાન् લિખતુ તથા અભ્રકસ્ય મારણં અમૃતીકરણં લોહીતીકરણં ચ વિવૃણુત |

Enumerate Maharasas and give detail process of Shodhana, Marana, Amrutikarana, Lohitikarana of Abhraka.

2. પઞ્ચાયા: અષ્ટસંસ્કારં લિખતુ તથા સંસ્કારપ્રક્રિયે પારદનષ્ટનિગ્રહસ્ય પૂર્વોપાયં સવિસ્તરં વિવૃણુત |

Write Ashtasamskara of Panjayaha and give the precaution measures to control on loss of mercury while processing.

3. ધાતુવર્ગિકરણં તથા સુવર્ણ વિવૃણુત અપિ ચ આધુનિકકાલે નાનોટેકનાલોજિકૃતે વિશેષાન્વયતયા તબકસ્ય ઉપયોગં લિખતુ |

Explain Dhatu vargeekarana and give in detail about Suvarna and use of Tabaka in this modern era w.s.r. to nanotechnology.

4. સંક્ષેપત: નિરૂપયતુ | Write Short notes.

(1) પુષ્પરાગ | Puspharaga

(2) અહિફેન | Ahiphen

(3) શંક્ષ | Shankha

(4) ગૌરિપાષાણ | Gouripashana

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોન્તર પ્રશ્નિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમ પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

26

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય : રસશાસ્ત્રમ्

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય : રસયોગાનાં નિર્માણમ् - દ્વિતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. પ્રાચીનરસશાલાં નિરૂપયતુ તથા નૂતનકાલીન રસશાલા સાધનોપકરણપ્રયોગવિવરણ લિખતુ |

Write in detail ancient Rasashala and the new equipments used in Rasashala now a days.

2. (અ) પોટલીકલ્પં નિરૂપયતુ તથા સોદાહરણેન પોટલીકલ્પમેકં વિવૃણુત |

Explain Pottali Kalpa with one example of Pottali Kalpa in detail.

(બ) 'બૃહદ્ભાણદસ્થિતૈર્યત્રિ ..... |

..... ભિષમિ: સૂતભસ્માનિ |' વિવૃણુત |

Explain the above quotation.

3. અધોલિખિતાનાં કલ્પનાં નિર્માણવિધી, ઉપયોગ: ઔષધમાત્રા અનુપાન ચ વર્ણયતુ |

Write preparation method, indication, dose and anupana of the following formulations.

(1) ત્રિભૂવનકીર્તિ રસ |

(2) હૃદયાર્ણવ રસ |

(3) કસ્તુરીભેરવ રસ |

(4) ચન્દ્રામૃત રસ |

4. ટિપ્પણી કાર્ય - Write short notes -

(1) બીજાવર્તા | Beejavarta.

(2) ગજપુટ | Gajaputa.

(3) વૃન્તાકમૂષા | Vruntakaloosha.

(4) નિર્મુખજારણા | Nirmookhajarana.

24

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- રસશાસ્ત્રમ्

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવાસર:

વિષય:- ઔषધમાનકીકરણવિજ્ઞાનમ् - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના — સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 માનકિકરણમિતિ કિમ્ન ? ભસ્મમાનકીકરણસ્ય વિસ્તૃત વિવેચનં કરુ |

What is the standardization ? Describe the standardization of Bhasma.

2 સેડ્યુલ 'ટી' સવિસ્તારં પ્રતિપાદ્યત્તુ |

Explain the schedule 'T' in detail.

3 માનવ્યાખ્યાનં પ્રતિપાદ્યતુ વિસ્તરેણ |

Define Mana. Explain the need of it in detail.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

1 કૃપિપક્વરસાયને અગ્ને મહત્વ | Importance of Agni in Kupipakva.

2 S.M.P.

3 સવીર્યતાવધિ | Shelf life.

4 S.O.P.

*****

२६

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- રસશાસ્ત્રમ्

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારસર:

વિષય:- રસશાસ્ત્રસ્યવાઙ્ગમય: - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 રસાયનશાલાયાઃ વ્યવસ્થાપનં કીદૃશં ભવેત્ । ઉત્કમૌધિનિર્મણે અયં કથં સહાયિભૂતં ભવતિ ? ઇતિ વર્તમાન સન્દર્ભે સવિસ્તરેણ લિખિત ।
How should be the management of Rashayana Shala ? How it helps in the production of good quality drugs describe in contexts of present era.
- 2 રસશાસ્ત્રસ્ય ક્ષેત્રે રસવાગભૃસ્ય અવદાનં વિવિચ્ય । વર્તમાન સમયે અત્રં કથમુપયોગિ અસ્તિ સવિસ્તારં વિવેચયત ।
What is the contribution of Rasa Vagabhatta in the field of Rasashastra and how it is applicable to present era ? Explain in detail.
- 3 દશગ્રન્થલેખકં અસ્ય અવદાનં, નામ, કાલ ચ લિખતુ ।
Mention the single contribution of ten Rasagrantas with the names of authors and their period.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 Gazette Notification of India of shelf life of Ayurvedic drugs.
  - 2 આનન્દકન્દ । Ananda Kanda.
  - 3 રસહૃદયતન્ત્ર । Rasahrudaya Tantra.
  - 4 રસાર્ણવ । Rasarnava.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશિષ્ટો વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક: - ૨૧.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પનાયા આધારભૂતસિદ્ધાન્તા: - પ્રથમં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 “સંસ્કારો હિ નામ ગુણાન્તરધાનમુચ્યતે”

ઉપર્યુક્ત સૂત્રં વિસ્તૃત વિવિચ્ય અસ્ય ઔषધિનિર્માળે મહત્વં સોદાહરણ પ્રતિપાદ્ય |

Explain the above quotation in detail and how it is useful in the pharmaceutical process with suitable examples.

2 ઔષધકલ્પનાં ઉત્પત્તિસ્થળસ્ય મહત્વં સોદાહરણં સવિસ્તૃત વર્ણયત | ઉત્તમભૈષજ્યસ્ય લક્ષણ ચ વિલિખત |

Write in details importance of source of origin of drugs with examples. Write down the good quality of medicine.

3 ભૈષલ્યકલ્પનાયા: આધારભૂત સિદ્ધાન્તસ્ય પરિવ્યં સ્વમતાનુસાર વિલિખ્ય |

Write down the fundamental principles of Bhaishajya Kalpana in your views.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

1 યોગ એવં કલ્પનિર્માળે ઘટકદ્વયસ્ય સાર્થકત્વમ् |

Importance of ingredients in the preparation of Yoga and Kalpa.

2 રસશાલાયાં વિવિધ કર્મ વિભાગ: | Working division of Pharmacy.

3 દ્વયસંરક્ષણવિધિમ् | Drug preservation.

4 માત્રાયા: મહત્વમ् | Importance of dose.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નકાળ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

૩૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશિષ્ટો વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક: - ૨૩.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાર:

વિષય:- રસશાસ્ત્રમ् - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 આધુનિકવિજ્ઞાનમતાનુસારેણ પારદસેવનં વિષાક્તમિતોવર્જનિયં તથાપિ આયુર્વેદ યોગા રસાયનાનિ ગુણપ્રયાસ્યોકતા ઇતિ સેવનિયાઃ અસ્ય વિરોધાભાસસ્ય વैજ્ઞાનિકરીત્યા સમાધાનં કુરુત |
Explain and give scientific reason of the controversial statement : "That modern science claims the use of mercurial preparations causing toxicity where as Ayurveda says that the use of these preparations exhibits Rasayana properties".
- 2 (ક) કા નામ અયસ્કૃતિઃ ? કાસ્મિનકાલે પ્રચલિતારિયં કલ્પના ?
What is Ayaskriti ? Which period it is prevalent ?
(ખ) વિસ્તારેણ વ્યાખ્યાઃ | Explain in details.
'ન રોગણાં ન દોષાણાં ન દૂષ્યાણાં પરિક્ષણમ् ।
ન દેશસ્ય ન કાલસ્ય કાર્ય રસચિકિત્સતે ॥'
- 3 અભ્રમાક્ષિકયો: સત્વપાતનં, તાર્મસ્ય અમૃતિકરણં ચ સવિસ્તારં વિવૃણુત |
Describe Abhraka, Makshika Satvapatana and Tamra Amritikarana process in detail.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.
- 1 રસોપરસાદિ વર્ગીકરણ | Classification of Rasoparasadi.
  - 2 વિષોપવિષ | Vishopavisha.
  - 3 સોમનાથીય તામ્ર ભસ્મ | Somanathi Tamra Bhasma.
  - 4 વિવિધ રસગ્રન્થ | Different texts of Rasa.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010

SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશિષ્ટો વિષય : ભૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક : ૨૫-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવારાસર:

વિષય : ભૈષજ્યનિર્માણ ઔષધ માનકીકરણ ચ - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. (અ) આસવારિષ્ટયો: નિર્માણવિધિં માનકીકરણ કર્થં કરણીયમિતિ પ્રતિપાદ્યતુ।

Describe method of preparation of Asava and Arishta ? How these are to be standardized discuss in detail.

(બ) વિસ્તારેણ વ્યા�્યેય: | Explain in details.

‘પુરાણા અપિ આસવારિષ્ટા - ગુર્ણયુક્તા ભવન્તિ।’

2. નિર્માંકિતમાપદણડાનાં ઔષધ માનકીકરણે ભૂમિકાં સોદાહરણ સ્પષ્ટયત્તુ।

Explain the role of following parameters in the drug standardization with examples.

(1) Saponification value.

(2) pH.

(3) Ash value.

(4) Specific gravity.

3. વિવૃણુત - Discuss on -

(1) SOP and SMP.

(2) Schedule 'T'.

(3) Adulteration.

(4) Muffle furnace.

4. (અ) સ્નેહસ્ય વિવિધા: પાક: સલક્ષણ: વિવૃણુત।

Discuss about characteristics of various stages of Snehapaka in details.

(બ) દુતિકલ્પનયો: સોદાહરણ નિર્માણ વિધિં વિલિખ્ય।

Write pharmaceutical process of druti kalpana with examples.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશિષ્ટો વિષય : ભૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક : ૨૮-૬-૨૦૧૦

સમય: ૧.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય : ભૈષજ્યકલ્પનાયા વાજ્ઞાય ઇતિહાસ | - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. ભૈષજ્યનિર્માણશાલાયાં પ્રયુજ્યમાનાનામ् ઉપકરણાદીનાં સ્થાને નવીનોપકરણ યોજનીયં ભવેતિ સંયુક્તિકં વિવિચ્ય |

Describe in details with reason that how modern instruments can replace with the existing instruments of Bhaishajya Nirmana Shala.

2. (અ) સંહિતાકાલીન ભૈષજ્યકલ્પાનું વર્ણયતિ |

Discuss in detail about Samhitakallen Bhaishajya Kalpa.

- (બ) માનપરિભાષા ભેદાદિ વિવિચ્ય |

Discuss Manaparibhasha with its types.

3. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes -

- (1) A.F.I. (Ayurvedic formulary of India)

- (2) આનંદકન્દ: |

- (3) શારઙ્ગધરસ્ય અવલોહ કલ્પનાઃ |

- (4) નેત્રકલ્પના |

4. આયુર્વેદીય ભૈષજ્યકલ્પનાઃ સિદ્ધાન્તાન વિસ્તારેણ પ્રતિપાદ્ય શારઙ્ગધરસ્ય યોગદાનાં સિદ્ધાન્ત વિષયે વિશેષણ વિવેચનીયમ् |

Explain concept of Ayurvediya Bhaishajya Kalpana and discuss contribution of Sharangadhara in above regard.

◆◆◆◆◆

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARABHRITYA

વિશિષ્ટો વિષય : કૌમારભૂત્ય

દિનાંક : ૨૧-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારાસર:

વિષય : ગર્ભોપક્રમ : - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. ગર્ભવિકારસ્ય વિસ્તૃતં વર્ણનં ક્રિયતામ्।

Give the detail description of the fetal anomalies.

2. માતૃજાદિષદ્ભાવાનાં વર્ણનં કૃત્વા માતૃજ-પિતૃજભાવયો: વैશિષ્ટ્યં પ્રતિપાદ્યત |

Describe the Matrujadishadbhavanam and establish the special importance of Matruja and Pitruja Bhavaha.

3. ગર્ભિણી-રતુમતીપરિચર્યાયો: મહત્વં પ્રાચીનાવાચીનમતયો: પ્રતિપાદ્યત |

Establish the importance of Garbhini Paricharya and Rutumati Paricharya according to Ayurveda and modern point of views.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes.

(૧) ગર્ભવ્યાપદ | Garbhavyapad.

(૨) કુલજવિકારા: | Kulajavikaaraha.

(૩) ગર્ભવૃદ્ધિહેતવઃ | Garbhavruddhihetavaha.

(૪) ઉપસ્નેહ-ઉપસ્વેદ: | Upasneha - Upsvedaha.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARABHRITYA

વિશિષ્ટો વિષય : કૌમારભૂત્ય

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવારાઃ

વિષય : શિશુપરિચર્યા-શિશુપોષણ ચ - દ્વિતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. કાલપૂર્વજાતસ્યશિશો: ચિકિત્સા વ્યવસ્થાં વર્ણયત |

Describe the management of pre term baby.

2. લોહનમહત્વં એવં તસ્ય નિર્દેશં સવિસ્તારેણ વર્ણયત |

Describe the detail description on importance of Lehana and its indications.

3. દન્તોદ્બેદં દન્તસમ્પત્ત ચ લિખિત્વા દન્તોદ્બેદકાલીન વ્યાધિનાં ચિકિત્સાં ચ લિખત |

Write on Dantodbheda and Dantasampat along with the treatment of diseases during teeth eruption in children.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes.

(૧) કુમારાગારમ् | Kumaragaram

(૨) ક્રીડનકાનિ | Kridanakaani.

(૩) સ્તન્યસમ્પત્ત | Stanyasampat.

(૪) અન્નપ્રાશનસંસ્કારમ् | Annaprashana Sanskaaram.

(૫) રાષ્ટ્રીય વ્યાધિકષમત્વ વર્ધનોપક્રમાઃ | National immunization schedule.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

35

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARABHRITYA

વિશિષ્ટો વિષય : કૌમારભૂત્ય

દિનાંક : ૨૫-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શુક્રવારસર

વિષય : બાળરોગાઃ - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. પોષણત્ત્વાભાવજન્યરોગાણાં નિદાન ચિકિત્સાં ચ વર્ણયત |

Describe the etiology and management of nutritional disorders in children.

2. પ્રાણવહસ્તોતસાંવિકારાણાં વર્ણન તથા ચ ચિકિત્સાં વર્ણયત |

Describe the diseases of Pranavaha Srotas along with their treatment.

3. ગ્રહણીરોગ એવં ગ્રહણીદોષ વ્યાધિનાં વ્યવચ્છેદક નિદાન લક્ષણ ચિકિત્સાં ચ લિખિત્વા આધુનિકમતાનુસારેણ અસ્ય રોગસ્ય તુલના કુત્ર ક્રિયતે સ્પષ્ટિ કુરુ |

Write the causes, symptoms, differential diagnosis and treatment of Grahani Roga and Grahani Dosha along with which disease entity it can be compared in modern.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes.

(૧) ઉલ્બકરોગઃ | Ulbakarogaha.

(૨) અજગાલ્લિકા | Ajagallika.

(૩) પારિગર્ભિકઃ | Paarigarbhikaha.

(૪) જલશીર્ષક | Jalashirshaka.

(૫) રોહિણી | Rohinee.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA

વિશિષ્ટો વિષય:- કૌમારભૂત્ય

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- કૌમારભૂત્યવાડ્નગમય પરિવય: ઇતિહાસ: (કાશ્યપસંહિતાયા વિશિષ્ટાધ્યયનમ) - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ

સૂચના - સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 'લેહ' શબ્દस્ય વ્યારખ્યાં, નિરુક્તિં દર્શયિત્વા કાશ્યપોત્કં લેહાધ્યાયસ્ય વર્ણનં કુરુ ।
Describe the definition, Nirukti and 'Leha' word as well as describe Lehadhyaya of Kashyapa Samhita.
- 2 'स्निग्धं च पूर्वं मधुरं च भोज्यं मध्ये द્વાं शીતમથો वિચિત્રમ् ।
તીક્ષ્ણોष્ણાસ્ક્ષાળિ લઘૂનિ પશ્વાદ્ ભોજનુપૂર્વી ખલુ સાત્યતશ્વ ॥'
સંદર્ભે ઈસ્મિન્નુ લિખિત્વા તેષાં મહત્વં એવं ઉભયાનુસારેણ વિશ્લેષણં પ્રતિપાદયત ।
Writing the reference of above mentioned Shloka and make its analysis as well as importance as per both Ayurveda and modern science.
- 3 કૌમારભૂત્યવિષયે કાશ્યપસંહિતાયા: વિશેષાધિકારત્વં વર્ણયત ।
Write about the specific contribution of Kashyapa Samhita in the field of Kaumarbhrutyam.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 વ્યાધિજ્ફક્ષ । Vyadhija Kaphpha.
  - 2 શિશો: વેદના પરિજ્ઞાનં । Shishoh Vedana Parignanam
  - 3 આરોગ્યલક્ષણં/સ્વાસ્થ્યલક્ષણં । Aarogyalakshanam/Swasthyalakshanam.
  - 4 કાશ્યપમતાનુસારેણ ઔષધમાત્રાનિર્ણય ।
Kashyapamatanusarena Aushadhamatranirnaya.
  - 5 ફક્કરથ । Phakkaratha.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRAM STRIROGASCHA

વિશિષ્ટો વિષય : પ્રસુતીતન્ત્ર સ્ત્રીરોગાશ્વચ |

દિનાંક : ૨૧-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય : ગર્ભ-ગર્ભિણી શારીરમ् - પ્રથમું પ્રશ્નપત્રમ् |

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. પ્રાચ્ય પાશ્ચાત્ય મતાનુસારેણ ગર્ભિણી પરિચર્યાયાં મહત્વં વર્ણિત્વા માસાનુમાનિક ગર્ભિણી પરિચર્યા સવિસ્તરેણ વર્ણયત |

Specify the importance of Garbhini Paricharya both modern and Ayurvedic point of view and describe in detail the monthwise Garbhini Paricharya.

2. ગર્ભશારીરક્રિયા વैશિષ્ટ્યં પ્રતિપાદ્ય, બીજા, બીજભાગ, બીજભાગાવયવજન્ય સ્ત્રીગર્ભજીવિકારાણાં લક્ષણ સાપેક્ષ્ય નિદાન ચિકિત્સાં ચ વર્ણનં કુરુ |

Write the specific physiology of fetus. The genetic disorders of female fetus, its sign and symptoms, differential diagnosis and treatment.

3. ગર્ભિણ્યા, ગર્ભજન્યાન્ય વિકારાણાં નિદાન પૂર્વરૂપ, રૂપ પુરસ્સરં ચિકિત્સાં ચ વર્ણનં કુરુ |

Describe the common and specific disorders during the pregnancy along with its causes, premonitory sign, sign and symptoms, treatment.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short notes -

(1) સ્ત્રીશ્રોણી | Female pelvis.

(2) ગર્ભધરાકલા | Fetal membrane.

(3) PNDT ACT.

(4) પ્રગલ્ભ ગર્ભ | Pragalbha Garbha.

(5) બહુપત્યતા | Multiple pregnancy.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRA STRIROGA CA

વિશિષ્ટો વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર સ્ત્રીરોગ ચ

દિનાંક: - ૨૩.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- પ્રસૂતિતંત્રમ् - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 'શોणિત ગુલ્મસ્તુ સ્ત્રીયા એવ ભવતિ ન પુરુષस્ય .....' - ઇદં શ્લોકસ્ય સરસંદર્ભ વર્ણનં કૃત્વા રક્તગુલ્મસ્ય નિદાનં, લક્ષણ, ચિકિત્સાં ચ વર્ણયત ।
Explain the above Sloka with reference as well describe the causes, symptoms and treatment of Raktagulma.
- 2 પ્રસવપૂર્વે રક્તસ્નાવસ્ય નિદાનં, ચિકિત્સાં ચ વર્ણયત ।
Write the causes and treatment of Prasavapurva Raktasrava (APH) both Ayurveda and modern aspects.
- 3 ગર્ભ નિસ્ક્રમણે આવિનાં મહત્વ કિં ? તસ્ય અભાવે કિં ભવતિ ઇતિપ્રતિપાદય: ।
Write the importance of uterine contraction in fetal delivery and what will be the complications in absence of it.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
- 1 ગર્ભશયાન્તર મૃતગર્ભ । Intrauterine death of foetus.
  - 2 ગર્ભશયોત્તર ગર્ભધાનમ् । Ectopic pregnancy.
  - 3 ઉપશુષ્કકમ् । Upashushkakam.
  - 4 અતિકાલિકપ્રસવ । Post term labour.
  - 5 સુતિકાગાર । Sutikagara.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

अन्तिमा परीक्षा जून - २०१०

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRAM STRIROGASCHA

विशिष्टो विषयः प्रसूतीतन्त्रं स्त्रीरोगाश्च ।

दिनांक : २५-६-२०१०

समयः ९.०० तः १२.००

शुक्रवासरः

विषय : स्त्रीरोगाष्टेषां चिकित्सा- शाल्यकर्मणि च - तृतीयं प्रश्नपत्रम् ।

सूचना : (१) सर्वे प्रश्नाः समानभारः। All questions carry equal weight.

1. सुश्रुतस्य अष्टविध शास्त्रकर्मस्य स्त्रीरोग चिकित्सा प्रसंगे उपयोगः एसां प्रतिपादय ।
Describe the importance and utility of 8 types of surgical procedures mentioned by Sushruta in management of gynecological disorders.
  2. स्त्रीणां सहजातोपसर्गादिजन्य योनिरोगाणां निदान, सम्प्राप्ति, लक्षण पुरस्सरं चिकित्सां च वर्णयत ।
Describe the congenital and infectious reproductive tract disorders along with its etiopathogenesis, sign symptoms, prevention and treatment.
  3. प्राच्यपाश्चात्यमतानुसारेण गर्भनिरोध विधयः सविस्तरं वर्णनं कुरु ।
Describe detail procedures of contraceptive methods both in Ayurveda and modern point of view.
  4. टिप्पणी कार्या - Write Short notes -
    - (1) उत्तर बस्ति । Uttara Basti
    - (2) योनिकन्द । Yonikanda.
    - (3) गर्भाशयगत अर्बुदस्य उपद्रवाः । Complication of Uterine fibroid.
    - (4) मूलाधार छेदनम् । Epigaeotomy.
    - (5) स्तनविद्रधि पाटनम् । Surgery in breast abscess.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRA STRIROGA CHA

વિશિષ્ટો વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર સ્ત્રીરોગ ચ.

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારસર:

વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર વાળગમયસ્ય પરિચય: ઇતિહાશચ (કાશ્યપસંહિતાયા: વિશિષ્ટાધ્યયનમુ) - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 કાશ્યપમતાનુસાર લશુનકલ્પસ્ય સ્ત્રીરોગચિકિત્સાયાં મહત્વં સાવિસ્તારં વર્ણનં કુરુ |
Describe in detail the use of Lasuna and its formulations in management of gynaecological disorders.
- 2 ‘ઉત્કટવિષમ કઠિનાસન સેવિન્યા વાતમૂત્ર પુરીષ વેગાનુપરુન્ધતા દારુણાનુચિત વ્યાયામ સેવિન્યા.....’
ઉપયુક્ત શ્લોકાર્થ સાવિસ્તારં વર્ણયત |
Describe in detail the meaning & importance of Shloka and rest part.
- 3 સ્ત્રીરોગેષુ રસાયન ચિકિત્સાયાઃ મહત્વં પ્રતિપાદય: |
Describe the importance of Rasayana therapy in management of Stri Roga(gynaecological disorders).
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.
  - 1 ‘ગર્ભાધીનકરં માંસમન્ત્તે પુષ્ટિકરં તથા’
ઉપયુક્ત શ્લોકાર્થ વર્ણનં કુરુ | Describe the inherent meaning of Shloka.
  - 2 શુષ્કા | Shushka.
  - 3 જાતહારીણી | Jataharini.
  - 4 મહાયોનિ | Mahayoni.
  - 5 સ્તનકિલ્લ | Stanakilla.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

W

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010
SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શલ્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૧.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારસ:

વિષય:- શલ્યતંત્રમ् (સિદ્ધાન્તા): - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 અગ્નિકર્મસ્ય વિવિધ પ્રકારાणિ વર્ણયિત્વા અસ્ય કાર્મુકતાં સોદાહરણ વિશદ્યત |
Write the different modalities of Agnikarma and describe its mode of action with example.
- 2 ક્ષારકર્મસ્ય મહત્વં પ્રકાશ્ય વैજ્ઞાનિક વિશ્લેષણં વિવેચયત |
Write the importance of Ksharakarma taking in-to consideration, describe the scientific evaluation.
- 3 સંક્ષેપેણ વર્ણયત | Describe in brief
  - (A) અન્નવહસ્તોત્તસ પરીક્ષા | Examination of Annavaha Srotasa.
  - (B) સપ્ત ઉપક્રમ: | Sapta Upakrama.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ | Write short notes.
  - (A) રક્તંચતુર્થદોષમ् | Rakta as fourth Dosha.
  - (B) વ્રણશોફ: | Vranashopha.
  - (C) નાડી વ્રણ: | Nadi Vrana
  - (D) પૂર્વ-પશ્ચાતકર્મ મહત્વં વિનિયોગશ્વ |
Importance of pre and post operative management.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

U2

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય : શલ્યતન્ત્રમ् ।

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય : શલ્યકર્મ - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1. અગ્રોપહરણીય અધ્યાયસ્ય મહત્વં પ્રતિપાદ્ય ત્રિવિધ કર્મણાં સાવિસ્તરયેત ।

Describe in detail and importance of Agropahaniya chapter with Trividh Karma.

2. સામાન્ય સંજ્ઞાનાશ પ્રકારાઃ, દ્રવ્ય, અવસ્થાઉપદ્રવાળિશ્વ લિખિત્વા ઉપદ્રવસ્ય ચિકિત્સા વિસ્તૃતેન વર્ણયત ।

Describe the types, drugs, stages and complications and their treatment of general anesthesia.

3. સંક્ષેપેણ વર્ણયત । Describe in brief.

(૧) સ્તબ્ધતા । Shock.

(૨) કોથઃ । Gangrene.

(૩) ધનુર્વાતઃ । Tetanus.

(૪) શિરોભિધાતઃ । Head injury.

4. ટિપ્પણી કાર્યઃ । Write short notes.

(૧) નાસાસંધાનઃ । Rhinoplasty.

(૨) સ્તનવિદ્રધિઃ । Breast abscess.

(૩) દાધઃ । Burn.

(૪) ઉરોસ્તોયઃ । Pleural effusion.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

U3

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષમણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શલ્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૭૨.૦૦

શુક્રવાર:

વિષય:- યોગ્યા (વિશિષ્ટતાશ્વ) અનુશલ્યકર્મ - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના — સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 મૂત્રાશ્મરી રોગે પ્રાચ્યનવ્યમતેન શસ્ત્રકર્માણિશ્વ પ્રકાશયત્ |

Describe the surgical treatment of Mutrashmari according to Ayurveda and modern.

2 સંક્ષેપેણ વર્ણયત | Describe in brief.

(A) શિરોભિધાત: સમ્પ્રાપ્તિ: ચિકિત્સા સિદ્ધાન્તશ્વ વર્ણયત |

Describe the pathology and treatment principles of head injury.

(B) પરિણામશૂલસ્ય નિદાન શસ્ત્રકર્માણિશ્વ |

Write the diagnosis and surgical treatment of Parinamashula.

3 પ્રાચ્ય એવં નવ્ય મતાનુસારેણ ભગ્ન ચિકિત્સા સિદ્ધાન્ત: સવિસ્તરેણ લિખત |

Describe the management, principles of Bhagna according to Ayurveda and modern science.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

(A) કુક્ષિપાટન સિદ્ધાન્ત: | Principles of laprotomy.

(B) જલોદર: | Jalodara.

(C) શતપોનક ભગ્નદર: | Shataponaka Bhagandara.

(D) ક્ષારસૂત્રનિર્માણ: | Preparation of Ksharasutra.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

uu

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય : શલ્યતન્ત્રમ् ।

દિનાંક : ૨૮-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવારસર:

વિષય : શલ્યવાઙ્મય: પરિચય: - ચતુર્થી પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. શલ્યતન્ત્રે સુશ્રુત સંહિતાયાં વિશેષ યોગદાન સવિસ્તરેણ વર્ણયત્ ।

Describe the contribution of Sushruta Samhita in surgery.

2. આયુર્વેદ શલ્યતન્ત્ર સિદ્ધાન્ત: વર્તમાન કાળેઽપિ પ્રાસંગિક સન્તુ । સવિસ્તરેણ વિવેચનમ્ કુરુ ।

Surgical principles of Ayurved are relevant even today and justify statements with facts.

3. વેદનોપશાન્તિ: પાણ્ડુતાઽલ્પશોફતા વલીપ્રાદુર્ભાવિસ્ત્વક્ પરિપુટનં નિમ્ન દર્શનમજૂલ્યાપીડિતે
પ્રત્યુત્ત્રમતમ્ ।

Mention the importance of above stanza with the reference

4. ટિપ્પણી કાર્યા: - Write short notes.

(1) શલ્યતન્ત્રસ્ય હાસ હેતુઃ । Causes of downfall of Shalya Tantra.

(2) કપાટ શયનમ્ । Kapata Shayanam.

(3) અસ્થિગત વિદ્રધિઃ । Asthigata Vidradhi.

(4) સન્ધાનકર્મઃ । Sandhankarma.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

U.S.

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૦

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2010

SPECIALISED SUBJECT : SHALAKYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શાલાક્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૯.૦૬.૨૦૧૦

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- નેત્રશારીરં નેત્રરોગવિજ્ઞાનં ચિકિત્સા ચ (સામાન્ય) - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 (A) “નાસા હિ શિરસોદ્વારમ्” રચનાક્રિયાદૃષ્ટયા અયં સ્પષ્ટ્યત્તુ ।
“Nasa Hi Sirsodwaram” clarify on anatomical and physiological basis.
(B) નેત્રરોગાણમ् સમ્પ્રાપ્ત્યેરસરક્તસ્ય મહત્વમ् પ્રતિપાદ્ય ચિકિત્સાયાડિપ અસ્ય
મહત્વં સુસ્પષ્ટ્યત્તુ ।
What is the role of Rasa & Rakta Dhatus in pathogenesis of Netra Roga, also explain its importance in their treatment.
- 2 (A) પાકાત્યશુમ્લાક્ષિપાકાત્યયશ્વ રોગયો આશ્રય હેતુ લક્ષણ: સમ્પ્રાપ્તિ
ચિકિત્સાશ્વ વિલિખ ।
What are the Ashraya of Pakatyashulela & Akshipakatya ? Write their causes Samprapti features and treatment.
(B) અંજનનામિકોત્સગિની રોગયો: વિભેદકતાલિકા કૃત્વા ચિકિત્સાં ચ વર્ણયત્તુ ।
Tabulate the differential features of Anjananamika & Utsangini along with detail of their treatment.
- 3 (A) અભિષ્યદનેત્રાભિષ્યદ રોગયો: ટિપ્પણી કૃત્વા વાતપિત્તજાભિષ્યદશ્વ ચિકિત્સાં
વિલિખ: ।
Comment on Abhisyanda & Netrabhishyanda, detail the treatment of Vataja &
Pittaja Abhishyanda
(B) શુષ્કાક્ષિપાકસ્ય વ્યાખ્યા કૃત્વા; આયુર્વેદ મતેન સામાન્ય અશ્રુસ્નાવપ્રક્રિયા:
વિવેચયેતુ ।
Explain Shushkakshipaka & detail the normal tear secretion in Ayurvedic prospective.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 નેત્રરોગાણાં શિરોબસ્તિ: । Shirobasti in Netra Roga.
  - 2 આશ્વ્યોત્તન ક્રિયાકલ્પ: । Aashchayotana Kriyakalpa.
  - 3 નેત્રરોગાણાં નસ્યકર્મ: । Nasya Karma in Netra Roga.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

6
M

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : SHALAKYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય : શાલાક્યતન્ત્રમ्

દિનાંક : ૨૩-૬-૨૦૧૦

સમય: ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવારાસર:

વિષય : અન્યોધ્વાર્જિં શારીર રોગવિજ્ઞાન ચિકિત્સા ચ (સામાન્ય) - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. (A) જિહ્વાશારીર લિખિત્વા, જિહ્વાર્દુદસ્ય હેતૂન લક્ષણાનિ ચિકિત્સાશચ વિલિખતઃ |
Give the anatomico-physiological over view of young, write the aetio-pathological, clinical features and treatment of tongue growths.
(B) નાસાપાર્શ્વભિતે: રચનાં સચિત્ર પ્રતિપાદ્ય, વાતજા: પ્રતિશ્યાયસ્ય વિશિષ્ટઃ હેતૂન સમ્પ્રાસિં લક્ષણાનિ ચિકિત્સાશચ પ્રતિપાદ્યત |
Brief the diagramatic view of the lateral wall of Nasal cavity and also write the causes, pathology, clinical pictures as well as treatment of Vataja Pratishyaya.
2. (A) બાદ્યકર્ણસ્ય રચનાં પ્રતિપાદ્ય: બાધ્યિયરોગે એતત્ સમ્બંધિ: રોગાણાં હેતૂન લક્ષણાનિ ચિકિત્સાશચ વિલિખતઃ |
After writing the anatomical aspect of external ear, describe the deafness causing diseases related to external ear in respect to their causes, pathology, clinical picture and treatment.
(B) અર્ધાવભેદક: રોગસ્ય વિશિષ્ટઃ હેતૂન સમ્પ્રાસિ લક્ષણાનિ ચિકિત્સાશચ પ્રતિપાત્યેત |
Detail the specific causes, pathology, clinical pictur and treatment of Ardhavbheda.
3. (A) દન્તનાડી: રોગસ્ય હેતૂન સમ્પ્રાસિં લક્ષણાનિ ચિકિત્સાશચ વિલિખતઃ |
Describe Dantanadi disease with reference to its causes, pathogenesis clinical picture and management.
(B) સ્વરભેદ: રોગસ્ય દોષાનુસાર: ચિકિત્સા: સુસ્પષ્ટ કુરુઃ |
Write the treatment of Swarbheda according to the Doshika involvement.
4. (A) સંધાનચિકિત્સાયા સામાન્ય સિદ્ધાન્તં પ્રતિપાદ્ય: કર્ણપાલી સંધાનોત્તર: કર્મણાં વર્ણનં કુરુઃ |
What are the common basic principles of Sandhana Shalya Chikitsa ? Also write the post operative measures in Karna Pali Sandhana.
(B) ટિપ્પણી કુરુઃ - Write short note -
  - (i) કવલાગણ્ડૂષયો: ભેદાન નિર્દેશાંશચ |
Difference in Kawala & Gandusha and their Indications.
  - (ii) કર્ણસ્રાવ પ્રમાર્જનોપયોગિં યન્ત્રાન્ણાં નામપ્રકારાનનિર્માણક્રિયાવિધીંશચ |
Write the name types, method of prepration of instruments used for Karna Pramarjana along with method of use.
  - (iii) પ્રતિમર્શઃનસ્યયોગ્યાયોગ્યાન વિધિશચ |
Indications - contraindications and method of Pratimarsha Nasya.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી, જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમા પરીક્ષા જૂન - ૨૦૧૦

WZ

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JUNE - 2010
SPECIALISED SUBJECT : SHALAKYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય : શાલાક્યતન્ત્રમ्

દિનાંક : ૨૮-૬-૨૦૧૦

સમય : ૯.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય : શાલાક્યવાજ્ઞમય : - ચતુર્થી પ્રશનપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. (A) દોષાસ્તુ દુષ્ટાસ્ત્રય એવ મન્યાં સંપીડ્યા ..... |
..... શિરસો વિકારમ् ||

ઉપરોક્ત શલોકસ્ય સસન્દર્ભ વ્યાખ્યાઃ કૃત્વા ચિકિત્સાઃ વર્ણયત् ।

Explain the above Shloka with treatment.

- (B) નેત્રક્રિયાકલ્પ - ચરકમતાનુસાર વર્ણયત् ।

Describe Netra Kriyakalpa as per Charaka Samhita.

2. (A) તત્ત્વાવિક્તં સસંરમ્ભમશ્વું કણ્ઠૂપદેહવત् ..... |
..... દોષેણાધિષ્ઠિતંતુ તત् ||

ઉપરોક્ત શલોકસ્ય સસન્દર્ભ વ્યાખ્યા વિવરણ કરું ।

Explain the reference of Shloka with description of it.

- (B) પોથકી રોગસ્ય વાગ્ભટોક્ત વર્ણન વિશદયત् ।

Describe Pothaki Roga as per Vaghbhata.

3. સંક્ષિપ્ત વ્યાખ્યા કરું - Give short answers.

- (i) રાજર્ધિનિમિ । Rajrishi Nimi.
(ii) શારંગધરસંહિતાયા શાલાક્યે યોગદાનમ् । Contribution of Sharangadhara in Shalakya.
(iii) ક્રિયાકલ્પાનાં ક્રમિક વિકાસઃ । Chronological development of Kriyakalpa.

4. સંક્ષિપ્ત વ્યાખ્યા કરું - Give short answers.

- (i) વાગ્ભટોક્ત બાહ્ય કર્ણરોગઃ વિશદયત् ।
Describe Bahya Karna Roga as per Vaghbhata.
(ii) વિભિન્ન આચાર્ય મતાનુસારેણ નેત્ર શારીર વિશદયત् ।
Describe Netra Shaareera as per different authors.

